

TMMOB Gıda Politikaları Çalışma Grubu'nun başlattığı bir çalışmayla, TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Soğancı, bu yıl ilk kez Dünya Gıda Günü'nde bir basın açıklaması yaptı:

16 EKİM DÜNYA GIDA GÜNÜ KUTLU OLSUN!

BUGÜN GIDA GÜVENLİĞİ DENETİMİNİN TEK ELDE TOPLANACAĞI BİR SİSTEMİN HAYATA GEÇİRİLMESİ TALEBİMİZİ YİNELİYORUZ

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO)'nun kuruluş yıldönümü nedeniyle kutlanmakta olan "16 Ekim Dünya Gıda Günü kutlu olsun".

Dünya Gıda Günü'nde, halkımıza yönelik taşıdığımız sorumluluklarımız gereği, Gıda Mühendisleri Odası, Kimya Mühendisleri Odası, Makine Mühendisleri Odası ve Ziraat Mühendisleri Odası temsilcileriyle oluşturduğumuz Gıda Politikaları Çalışma Grubumuzun tespit ve önerilerini kamuoyu ile paylaşıyoruz.

Gıda güvenliği son yıllarda dünyada üzerinde en çok durulan konulardan biri olduğu gibi ülkemizde de gerek üstlenmiş olduğumuz uluslararası sorumluluklar gerekse gelişen tüketici bilinciyle doğru orantılı olarak önem verilmesi gereken konuların başında yer almaktadır.

Ülkemizde gıda sektörü adına son zamanlarda en önemli gelişme 5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair yasanın yayımlanmasıdır. Bu yasa özel sektör ve kamu idaresini birçok yükümlülük altına sokmuştur. Gıda güvenliğinin önemi her geçen gün yaşanan olaylarla gözler önüne serilmektedir. Toplum sağlığını olumsuz yönde etkilemek için, yasada öngörülen yönetmeliklerin katılımcı bir anlayışla oluşturularak bir an önce yayımlanması ve uygulamaya geçilmesi büyük önem taşımaktadır. Gıda denetiminin tek elden yürütülmesi bir zorunluluktur. Gıda yasasında tek elde toplanmaya çalışılan yetkilerin, Kamu Yönetimi Temel Kanunu ile yeniden dağıtılarak, karmaşık hale getirilmemesi ve yeni bir kaos ortamı yaratılmaması gerekmektedir. Yetkileri elinde toplayan Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın, yeniden yapılanmasını tamamlayarak; acilen sorumluluğunu yerine getirmek için ilgili meslek disiplinlerinden yeterli sayıda eleman istihdam etmesi ön koşuldur. İnsan sağlığı ile doğrudan ilgili konularda tasarruf tedbirlerinin işletilmesi gerekçesiyle kısıntıya gidilmesinde kamusal yarar bulunmamaktadır.

Gerek tüketicinin güvenli ve gereği gibi beslenmesinin sağlanması, gerekse gelişmiş ülkelere yönelik gıda dışsatım pazarımızın büyütülmesi amacıyla Kritik Kontrol Noktaları Tehlike Analizi (HACCP), Gıda İşletmeleri İyi Üretim Uygulamaları (GMP), İyi Hijyen Uygulamaları (GHP) esaslarının uygulanması bir gereklilik haline gelmiştir. Çiftlikten sofraya güvenli gıda üretimi esasına dayalı olarak, risk analizi ve izlenebilirlik gibi yeni yasada da yerini alan anlayış bir an önce hayata aktarılmalıdır. Özellikle izlenebilirlik sistemi olarak bilinen çiftlikten son ürüne kadar olan süreçte kontrol ve denetim büyük önem taşımaktadır. Hammaddenin üretim yöntemlerinin, sektörde üretim yapan tesislerin teknik ve hijyenik koşullarının iyileştirilmesi

ve çevreye saygılı üretim koşullarının oluşturulması, gıda üretimi kadar gıda sanayiine verilen hizmetlerin de artırılması ve iyileştirilmesini beraberinde getirecektir. Bu kuralara uyulmadığı takdirde gıda maddeleri dışsatım pazarımız her geçen gün küçülme ve giderek yok olma tehlikesiyle karşı karşıya gelecektir. Önümüzdeki dönem, bu dönüşüm sürecinin mali boyutlarının da sorgulanması gereken bir dönem olacaktır. Hayvan ve bitki sağlığı konusunda gösterilecek ilerlemeler bu ürünleri doğrudan hammadde olarak kullanan gıda sanayiine de olumlu yansıtacaktır.

Bu yıl 16 Ekim Dünya Gıda Gününde Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) tarafından uluslararası düzeyde belirlenen konu "Gıda Güvencesi için Biyoçeşitlilik"tir. Kapitalist üretim biçimlerinin çevresel değerleri bir girdi olarak gören anlayışı, tarım alanlarının amaç dışı kullanımı, özellikle sanayi kökenli kirlenmenin yokedici etkisi, biyoçeşitliliği tehdit eder duruma gelmiştir. Biyoçeşitliliğin azalması ise doğrudan gıda güvencesine zarar vermektedir. Bunun nedeni; değişik gıdalardan beslenme olanağının azalması, gıda üretiminin artırılmaması ve dolayısıyla tarımsal gelirden azalma, ekolojik sistem ve çevre üzerinde baskı oluşmasıdır.

Diğer taraftan hatalı ilaç ve gübre kullanımı, genetik olarak değiştirilmiş organizma içeren tohum ve bunların ürünlerinin üretim ve ithalatının kontrolsüz olarak yapılması, hayvansal ve bitkisel ürünlerde kabul edilemez düzeylerde katkı ve kalıntıların bulunması gıda ürünlerinin güvenilirliğini tehdit etmektedir.

Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) bünyesinde yürütülmekte olan ileri tarım müzakereleri kapsamında ülkemiz gibi gelişmekte olan ülkelerin uygulamak durumunda bırakılacağı ticaret sistemi, mevcut tarımsal yapı ile gıda sanayiinin ithalata daha fazla bağımlı kalmasına, ulusal üretimin zayıflamasına ya da ekonomik kaygılarla çevrenin daha da kirlenmesine yol açacaktır. AB'ye üyelik perspektifi ise iyi kullanılmadığı takdirde gıda üretiminin sürdürülebilirliği noktasında sorunlar doğabilecektir.

Uygulanan neoliberal politikaların bir sonucu olarak, 1980'li yıllardan bu yana, tarımsal üretim artışı nüfus artış hızının altında kalmaktadır. 2000'li yıllarda IMF, Dünya Bankası ve Dünya Ticaret Örgütü'nün dayattığı "politikalar" Türkiye'yi giderek tarım ürünleri dışalımını konumuna sürüklemektedir.

Ülkemizin artan nüfusu ve gıda sanayiinin ileriye dönük gelişimi açısından tarımsal üretim potansiyelinin, üretimin çeşitliliğinin ve ekolojik üretim olanaklarının artırılması yönünde çaba sarf edilmesi kaçınılmazdır. Bu kapsamda iyi tarım uygulamaları çerçevesinde güvenli hammadde kaynaklı güvenilir gıda üretimi için önümüzdeki dönemde daha yoğun ve bilimsel ağırlıklı çalışmalar gerekmektedir. Bu sorumluluğu kamu sektörü, üniversiteler, araştırma kuruluşları, özel sektör, meslek odaları ve demokratik kitle örgütleri ortaklaşa taşımaları ve sürdürmelidirler. Aksi takdirde zaman içerisinde sürdürülebilir tarımsal üretimi risk altına girmiş, gıda güvenliği tartışılır hale gelmiş, dışarıya bağımlı ve gıda dışsatımında sorunlar yaşayan bir ülke haline dönüşmemiz kaçınılmaz olacaktır.

Bütün bu gerçeklerin ışığı altında; gıda güvenliği konusunda dünya ölçeğinde yaşanan gelişmelere paralel olarak, denetimin tek elde toplanacağı bir sistemin ülkemizde de kurgulanması ve bir an önce hayata geçirilmesi gerekmektedir. Tarımsal üretimimizin sürdürülebilirliğini temin, bu potansiyele bağlı olarak gıda sanayiinin gelişimini sağlamak, halkın yeterli ve nitelikli gıdaya erişmesini sağlamak ve sağlıklı nesiller oluşturmak için ilgili tarafların bu süreçte katılımı sağlanmalıdır. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nca gıda alanında oluşturulmaya çalışılan denetim sisteminin de değişen hassasiyetler dikkate alınarak oluşturulması ülkemiz yararına olacaktır.

TMMOB, Gıda Politikaları Çalışma Grubunun yapmış olduğu bu tespit ve önerileri, bir yandan kamu oyu ile paylaşırken, öte yandan konunun tüm platformlarda takipçisi olacağını bu açıklama ile ilgililerine duyurmaktadır.

Mehmet SOĞANCI - TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı ■